

Vsaka oblika in vse je upravičeno, samo da prihaja iz globine srca in je lepo izraženo: svetopisemski psalmi in Whitmanovi spevi, Herédijevi soneti in Van Lerbergheova „Chanson d' Éve“, Swinburneovi spevi in Kasproviczeve himne. Poezije so Pindarjeve ode in pesmi Jacopona da Todi, molitve sv. Terezije in Carduccijsve antične strofe. Saj tudi „Božanski komediji“ in „Luzijadam“ — meni v svojem odgovoru na anketo portugalski pesnik Carlos Magalhaez de Azeredo — ne more nihče očitati, da niso prišle poetu iz srca, četudi je njih oblika umetna.

In tako bode pač vedno tudi še nadalje. Pravi pesnik najde za izražanje svojih misli in čuvstev vedno pravo obliko, pa bodisi, da je to stalna forma ali pa svoboden verz. Saj je v mejah lepote vse dovoljeno. In kar je res lepo, ostane večno. Posebnosti, kakršne so verzi Nemca Arna Holza, se pa kmalu preživijo ...

Vojeslav Molè.

Prešernov „Krst pri Savici“ v novem ruskem prevodu. Lavr. Leskovec je objavil v 3. in 4. številki letošnjega „Slavj. Mira“, ki izhaja v Peterburgu, nov ruski prevod „Krst pri Savici“. O Korševem doslovnem prevodu se je kritika svoj čas opravičeno jako pohvalno izrazila. Leskovec ni prevajal „Krst“ doslovno, večkrat je zavil po svoje, dasi je skušal slediti Prešernu tercino za tercino, oktavo za oktavo (le 29. oktavo je izpustil). Njegov prevod ali prepev — tako ga tudi avtor na enem mestu imenuje — je jako slab, tendenciozen in poln pogrškov. Po njem bi bil Prešeren največji panslavist. V Prešernovem „Krstu“ je v ospredju verski moment, opisuje se zadnji boj paganskih Slovencev proti Slovincem kristjanom, torej predvsem bratomorni verski boj, ki se konča z zmago krščanskih Slovencev. Leskovec pa je dal vsebini političen značaj; Nemci, poveljuje jim „německij knjaz“ (!) Valjhun, pridejo nad Slavjane, da iztrebijo to nesrečno pleme z zemlje. „Smert Slavjanam!“ se glasi bojni krik Valjhunovih čet. Upira se jim brezuspešno zadnji „slavjanski“ knez Črtomir, ki ga zove narod v legendi predhodnika (!) Cirila in Metoda. Ves prevod je preprežen s „Slavjani“, s „slavjanskim“ svetom, Olimpom, bogovi, rajem i. t. d., tako da ta „slavjanska“ potvorba Prešernovega „Krst“ naravnost profanira ime pesnika, ki je bil vse prej kakor vseslovjanski politik. Izmed mnogih pogrškov omenjam le, da je prekrstil Leskovec v svojem „Krstu“ Avrelija v Orla, Droha v Draga in Črtomira v Orloviča, Ajdovski Gradec stoji po njem na skali „nad ozera pučinoj“, izpreobrnjeni druid „s juga k nam javilsja“ ... Znano je, da nas Rusi v novejšim času ne nazivljejo več po češkem vzgledu Slovince, ne govore o Sloviniji in slovinskem jeziku, marveč rabijo oblike Slovenec, Slovenija, slovenski.

Dr. J. Mencej.

Valentin Mandelc. Letošnji „Jahresbericht“ Kranjske gimnazije prinaša kratko razpravo, v kateri profesor Makso Pirnat v petih oddelkih priobčuje jako zanimive podrobnosti „Iz mladih let pesnika Simona Jenka in skladatelja Davorina Jenka“. Peti oddelek navaja Valentina Mandelca kot sošolca in „najljubšega prijatelja“ Simona Jenka; potem razpravlja o Mandelčevih zaslugah za slovensko slovstvo sploh, posebno pa za slovensko dramatiko, kajti „prevedel je lepo število tujih, zlasti francoskih iger v slovenski jezik“.

Pri tej priliki sem se spomnil dveh slovenskih prevodov iz nemščine, ki sta brezdvomno za tistih „mladih“ let zagledala beli dan. Nemški izvirnik prvega teh prevodov je zložil H. Heine, za katerega so bili Mandelc pa tudi odlični njegovi sošolci že v Ljubljani kaj vneti: vsi so ga brali, vsi ga slavili. Heine jim je bil nad vse. Ta pesmica slove:

Ein Fichtenbaum steht einsam	Bor v severu samotni
Im Norden auf kahler Höh'.	Stoji na golem bregu.
Ihn schläfert; mit weißer Decke	Zaspan je, z odejo belo
Umhüllen ihn Eis und Schnee.	Pokriva ga led i sneg.
Er träumt von einer Palme,	Od palme se mu sanja,
Die fern im Morgenland,	Ki v kraju jutranjem
Einsam und schweigend trauert	Stoji in molče žaluje
Auf brennender Felsenwand.	Na robu razpaljenem.

Mandelc.

V drugem prevodu so poslovenjeni Schillerjevi verzi:

„Ihr stürzt nieder, Millionen.
Ahnest du den Schöpfer, Welt?
Such' ihn über'm Sternenzelt,
Über Sternen muß er wohnen!“

Schiller.

Ti stihi stoje kot geslo na čelu oddelka „Astronomie“ v dr. Schoedlerjevi knjigi „Das Buch der Natur“. Ta obsega šest večjih oddelkov, med temi tudi živalstvo (Zoologie), in po tem se je ravnal učitelj Fr. Heinz, ki nas je tedaj v naravopisju poučeval. Slovenski prevod je napisan v navedeni knjigi tik nemških stihov in se glasi tako-le:

„Vi popadate, milijoni,
Svet, ga čutiš Ti Bogá?
Iš' nad zvezdnim nebom gá,
Nad zvezdami dom mu sloni!“

Podpisal se prelagatelj ni; vendar se sme domnevati, da je te stihe Mandelc preložil ter jih v naglici napisal kar v knjigo, ki jo je za šolo rabil.

Neznatni sta in skromni ti dve drobtinici; vendar naj gresta med svet, da tudi oni ohranita blagi spomin na mlada leta naših pisateljev.

M. Blažič.

Nemci in nemštvo v „vzhodnih evropskih“ literaturah. Otto Hauser na Dunaju je v nemški reviji „Das literarische Echo“ (XII, 1618—1620) napisal o knjigi „Die osteuropäischen Literaturen und die slawischen Sprachen“ (Kultur der Gegenwart, I. Teil, IX. Abteilung) tako zanimivo in v neki meri celo simptomatično oceno, da se moramo tudi mi nekoliko pomuditi ob njej. Seveda nas pred vsem zanima kritika onih poglavij, ki so jih napisali Slovani (Jagić, Brückner, Máchal, Murko, Veselovskij).

Jagiću, ki je pisal o slovanskih jezikih, daje Hauser polno mero hvale, zato pa je do kosti obral vse one, ki so pisali o slovanskih literaturah od Veselovskega pa do Murka. Veselovskemu očita, da je premalo poudaril vpliv Germanov na postanek ruskega slovstva. Brückner („der Deutschpole“) ni omenil protestanta Reja in (kakor pisca češke in slovenske literature) zamolčal vpliv nemške reformacije na razvoj duševnega življenja. Tudi mu ni prav, da Brückner ne omenja